

УДК 340.143, 159.9

А- 43

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою ВНПЗ «Дніпровського гуманітарного університету» від 08.02.2024 р. (протокол № 5)

А-43 Актуальні проблеми юриспруденції та психології: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 15 грудня 2023 р.). Дніпро: ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2023. 218 с.

Збірник конференції містить матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми юриспруденції та психології» (15.12.2023), у роботі якої взяли участь здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти закладів вищої освіти України.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (*голова*); канд. юрид. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА** (*заст. голови*); **Андрій МІРОШНИК** (*секретар*); канд. юрид. наук **Сергій ДУБОВ**, докт. юрид. наук, проф. **Вадим НЕГОДЧЕНКО**, докт. юрид. наук, доц. **Сергій ПЕНЬКОВ**, канд. псих. наук, доц. **Людмила ПРІСНЯКОВА**, докт. псих. наук, доц. **Олександр САМОЙЛОВ**

© ВНПЗ ДГУ, 2023

© Автори, 2023

Сліпченко Володимир Іванович

здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня вищої освіти
Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Сазонець Ольга Миколаївна

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри туристичного та
готельно-ресторанного бізнесу
Дніпровського гуманітарного університету

ПЕРСОНАЛЬНІ ДАНІ ПРО ОСОБУ, ЯК ПРЕДМЕТ ОХОРОНИ ЗАКОНОДАВСТВА

Перш за все слід наголосити, що Конституція України забороняє збирання, зберігання, використання та поширення лише конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом (ч. 2 ст. 32). До такої конфіденційної інформації про фізичну особу віднесено відомості, які за сукупністю критеріїв дозволяють ідентифікувати особу та віднесені до її персональних даних, а саме національність, освіту, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, адресу проживання, дату і місце народження та ін. (детально з цього питання дивись рішення Конституційного Суду України № 5-зп/1997 по справі К.Г. Устименка, ст. 11 і ст. 21 Закону України «Про інформацію», Закон України «Про захист персональних даних»).

Отже, незважаючи на загальну рівність прав та свобод людини, доцільно констатувати, що норми права по-різному визнають межі та підстави втручання у сферу особистого та сімейного життя звичайного громадянина (споживача туристичних послуг) та публічної особи (теж як споживача туристичних послуг), оскільки перебування особи на посаді, пов'язаній зі здійсненням функцій держави або органів місцевого самоврядування, передбачає не тільки гарантії захисту прав цієї особи, а й додаткові правові обтяження для їх особистого та сімейного життя у зв'язку з професійною діяльністю.

Під особистим життям фізичної особи необхідно визнавати її поведінку у сфері особистісних, сімейних, побутових, інтимних, товариських, професійних, ділових та інших стосунків поза межами суспільної діяльності, яка здійснюється, зокрема, під час виконання особою функцій держави або органів місцевого самоврядування.

У той же час, сімейне життя – це особисті майнові та немайнові відносини між подружжям, іншими членами сім'ї, які здійснюється на засадах, визначених у Сімейному кодексі України, а саме: повага до свого сімейного

життя; право на невтручання в сімейне життя, крім випадків, визначених законом; недопустимість свавільного втручання у сімейне життя та ін.

Проведений системний аналіз законодавства України в аспекті розглядуваного питання вказав на те, що до конфіденційної інформації про особу, яка є суб'єктом владно-розпорядчих повноважень, не належать:

- персональні дані фізичної особи, яка претендує зайняти чи займає виборну посаду (у представницьких органах) або посаду державного службовця першої категорії, за винятком інформації, яка відповідно до закону визначена такою, що належить до інформації з обмеженим доступом (ч. 4 ст. 5 Закону України «Про захист персональних даних»);

- декларації про доходи осіб та членів їхніх сімей, які претендують на зайняття чи займають виборну посаду в органах влади або обіймають посаду державного службовця, службовця органу місцевого самоврядування першої або другої категорії (ч. 6 ст.6 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні»);

- відомості про незаконні дії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб (п. 5 ч. 4 ст. 21 Закону України «Про інформацію»).

Тобто вирішальним для оцінки окремих положень охорони новою редакцією ч. 1 ст. 343 та ч. 1 ст. 376 КК України повинно стати: - мета втручання у приватне та професійне життя; - спосіб, у який це відбулося; - використані засоби для отримання такої інформації; - характер отриманих та розповсюджених відомостей; - за умови, що вони не відповідають дійсності або викладені неправдиво, порочать честь, гідність чи ділову репутацію такої посадової особи, якщо той, хто поширив такі відомості, не доведе, що вони відповідають дійсності.

Також за загальною логікою мети/цілей отримання відомостей про недодержання законів посадовими або службовими особами (*наприклад, в аспекті непідтверджених доходів та моніторингу способу життя, відвідування Мальдіви, індивідуальні сафари тури, кругосвітні подорожі, чи сходження на Еверест*) зазначена інформація повинна збиратися, передаватися або повідомлятися не з метою доведення таких відомостей до громадськості чи окремих громадян, а з метою їх перевірки уповноваженими на це законом іншими посадовими особами. Хоча Конституційний Суд України у мотивувальній частині рішення № 8-рп/2003 (справа про поширення відомостей) підкреслив, що межі допустимої інформації щодо посадових та службових осіб можуть бути ширшими порівняно з межами такої ж інформації щодо звичайних громадян. Тому, якщо посадові чи службові особи діють без правових підстав, то мають бути готовими до критичного реагування з боку суспільства. Крім того, суд дійшов висновку, що викладення у листах, заявах, скаргах до правоохоронного органу відомостей особою, на думку якої посадовими чи службовими особами цього органу при виконанні функціональних обов'язків порушено її право, не може вважатись

поширенням відомостей, які порочать честь, гідність чи ділову репутацію або завдають шкоди інтересам цих осіб.

З огляду на вищезазначене, на нашу думку, не потрібно протиставляти запроваджені зміни до Кримінального кодексу України встановленню цензури в Україні, обмеженню контролю за професійною діяльністю посадових осіб, свободі слова чи вираження поглядів, оскільки публічний характер як самих органів – суб'єктів владних повноважень, так і їх посадових осіб вимагає постійного оприлюднення певної інформації (*включаючи і сферу отримання туристичних послуг чи туристичного продукту*) для формування громадської думки про довіру до влади та підтримку її авторитету у суспільстві.

Зрозуміло, що зазначена тема не може бути висвітлені в аспекті та межах однієї публікації, потребує свого більш детального та поглибленого вивчення за окресленими напрямками наукових досліджень.

Ткаченко Альбіна Олександрівна

викладач кафедри права

Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Ткаченко Павло Ігорович

аспірант кафедри кримінально-правових дисциплін

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ,

член Асоціації правників України

НАПРЯМКИ СПЕЦІАЛЬНО-КРИМІНОЛОГІЧНОГО ЗАПОБІГАННЯ САМОВІЛЬНОМУ ЗАЛИШЕННЮ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ АБО МІСЦЯ СЛУЖБИ

Історія неодноразово показувала, що в часи ведення активних бойових дій у збройних силах істотно зростає кількість злочинів проти порядку проходження військової служби. Така тенденція властива також Збройним Силам України, Національній гвардії України та іншим військовим формуванням, які утворено відповідно до законів України, в цей непростий час. Слід відмітити, що самовільне залишення військової частини або місця служби – стаття 407 Кримінального кодексу України, можна виділити серед інших військових злочинів, як особливо небезпечне. Це пояснюється декількома причинами, зокрема такими:

– під час учинення наноситься пряма шкода особовому складу військового формування;

– їх скоєння наносить шкоду бойовому духу інших військовослужбовців;